

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Baggrund for forslaget

Formålet med dette lovforslag er at præcisere forholdene vedrørende ekskursioner, lejrskoler og skolerejser og forældres betaling herfor.

Ifølge grundlovens § 76 har alle børn i den undervisningspligtige alder ret til fri undervisning i folkeskolen. Endvidere fremgår det af folkeskolelovens § 2, stk. 1, at »Folkeskolen er en kommunal opgave. Kommunalbestyrelsen har ansvaret for, at alle børn i kommunen sikres vederlagsfri undervisning i folkeskolen.«

Retstilstanden er således i dag, at al undervisning i folkeskolen som udgangspunkt skal være gratis. Endvidere skal de nødvendige undervisningsmidler stilles vederlagsfrit til rådighed for eleverne, jf. lovens § 19, stk. 1.

Det udtales direkte i lovens § 49, at alle udgifter til folkeskolens undervisning påhviler kommunerne, for så vidt der ikke er udtrykkelig lovhjemmel for, at udgifterne helt eller delvis påhviler staten, amtskommunen eller andre.

Deltagerbetaling omhandles i lovens § 50, hvorefter kommunalbestyrelsen kan kræve betaling for deltagelse i den undervisning og de aktiviteter, der nævnes i lovens § 3, stk. 3, stk. 5, og stk. 6. Der kan således kræves betaling af forældre til elever, som deltager i undervisning i fritiden efter § 3, stk. 3, af voksne, som deltager i folkeskolens undervisning efter § 3, stk. 5, og af deltagere i kulturcenteraktiviteter efter § 3, stk. 6.

Herudover har der været rejst spørgsmål om, i hvilket omfang folkeskolen kan forestå arrangementer, hvor elever eller forældre betaler et nærmere aftalt beløb. Her tænkes alene på arrangementer, som er et alternativ til undervisningen, og som det er frivilligt for eleverne at deltage i.

Tidligere fremgik det direkte af folkeskoleloven, at undervisningen i en klasse midlertidigt kunne indstilles i et timetal svarende til højst 10 dage årligt på 1.-7. klassetrin, 20 skoledage på 8. klassetrin og 30 skoledage på 9. klassetrin med henblik på elevernes delta-

gelse i lejrskoleophold, skolerejser, udsendelse i praktik og lignende. I 10. klasse kunne skoledage anvendes til sådanne formål efter behov.

Denne bestemmelse udgik i forbindelse med vedtagelsen af folkeskoleloven, jf. lov nr. 509 af 30. juni 1993, hvilket skete som led i forøgelsen af den enkelte skoles kompetence til at kunne foretage en fleksibel organisering og tilrettelæggelse af undervisningen. Folkeskoleloven giver i dag mulighed for som hidtil at kunne anvende dele af undervisningstiden til lejrskoler og skolerejser mv. I hvilket omfang man ønsker at gøre brug af disse muligheder, afgøres af den enkelte skole inden for de mål og rammer, som kommunalbestyrelsen har fastsat for kommunens skolevæsen, og inden for de principper, som skolebestyrelsen på den enkelte skole har vedtaget.

Folkeskoleloven angiver ikke direkte, hvad der skal forstås ved undervisning. For så vidt angår størstedelen af de aktiviteter og de dermed forbundne udgifter, som er omfattet folkeskolens kerneydelser, er der ikke tvivl om, at aktiviteterne må betegnes som undervisning eller være så tæt knyttet hertil, at der må være tale om undervisningsrelaterede udgifter, eller udgifter, der er en forudsætning for undervisningen, og at de skal være vederlagsfri for forældrene. Det gælder fx udgifter til skolens bygninger, opvarmning, materialer, der ved skolens foranstaltning anvendes i undervisningen mv.

På den anden side er der fornødenheder, der også i en vis forstand er undervisningsrelaterede, eller som i øvrigt er en forudsætning for, at eleven kan deltage i undervisningen, men hvor der er en årelang praksis for, at forældrene selv sørger for det fornødne. Det gælder fx den daglige forplejning i undervisningstiden, jf. folkeskolelovens § 40, stk. 2, nr. 7, skriveredskaber, gymnastiktøj mv. og befordring til og fra skole, i det omfang kommunalbestyrelsen ikke er forpligtet til at sørge for befordring iht. reglerne herom.

Herudover er der en årelang praksis for, at skolerne i undervisningstiden kan tilrettelægge udflugter og rejser i ind- og udland, der i større eller mindre omfang er et led i eller har tilknytning til undervisningen.